

มติ ๑.๑๔ วิกฤตเศรษฐกิจและการปกป้องสุขภาพคนไทย

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่หนึ่ง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง วิกฤตเศรษฐกิจและการปกป้องสุขภาพคนไทย

กังวล ถึงวิกฤตเศรษฐกิจและวิกฤตการเงินโลกที่เกิดขึ้น และมีแนวโน้มว่าจะกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและงบประมาณรายจ่ายของรัฐ รวมทั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อสุขภาพ อีกทั้งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีรายได้น้อยหรือคนจน

รับทราบ มาตรการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ เช่น การควบคุมค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ การปรับปรุงระบบบริหารเวชภัณฑ์ตามนโยบายสุขภาพที่ดีด้วยต้นทุนต่ำ การจัดซื้อยารวม การใช้ยาที่สมเหตุผล การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ เป็นต้น

ห่วงใย ผลกระทบทางจิตใจซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการประทุษร้ายตนเองและครอบครัว รวมทั้งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ดองานหรือผู้ถูกเลิกจ้าง โดยเฉพาะผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่ต้องรับยาประจำ และผู้ป่วยโรคติดเชื้อที่ต้องรับยาต่อเนื่อง เช่น โรคเอดส์ และวัณโรค เป็นต้น ที่อาจไม่สามารถไปใช้บริการในสถานพยาบาลคู่สัญญาหลักของสำนักประกันสังคมที่ตนเองได้ขึ้นทะเบียนไว้

กังวล ถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพตามระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า เนื่องจากต้องครอบคลุมประชากรในกลุ่มผู้ดองานและผู้ถูกเลิกจ้างซึ่งอาจสูงถึง ๒ ล้านคน และการเพิ่มขึ้นของราคายารักษาโรคเรื้อรังจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน

รับทราบ พฤติกรรมความเสี่ยงทางสุขภาพที่มีความสัมพันธ์และมีส่วนซ้ำเติมปัญหาความยากจนทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม เช่น การบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตระหนัก ว่าระบบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่มีอยู่ยังขาดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ข้อมูลทุกภาคส่วน ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้สำหรับการเฝ้าระวัง การวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจที่ถูกต้องทิศทางและทันต่อสถานการณ์ที่คุกคามระบบสุขภาพในปัจจุบันและอนาคต

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้รัฐบาลดำเนินมาตรการคุ้มครองทางสังคม โดยเฉพาะเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการจัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ รวมถึงการจัดหายาด้านไวรัสสำหรับ ผู้ติดเชื้อเอดส์ และการสนับสนุนการรักษาทดแทนไต การจัดมาตรการป้องกันและรองรับผลกระทบสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนและคนพิการ รวมทั้งการฟื้นฟูจิตใจสำหรับผู้ดองาน ผู้ถูกเลิกจ้าง และผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อวิกฤตเศรษฐกิจ

๒. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงสาธารณสุข สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ร่วมกันดำเนินการดังนี้

๒.๑ ร่วมดำเนินงานอย่างแข็งขันตามมาตรการคุ้มครองทางสังคม ในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจดังที่กล่าวถึงในข้อ ๑

๒.๒ ปรับปรุงและพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพให้ถูกต้อง ทันสมัยและครบถ้วน สำหรับใช้ในการติดตามเฝ้าระวัง รวมทั้งเตือนภัยก่อนเกิดสถานการณ์อันไม่พึงประสงค์ และสังเคราะห์บทเรียนและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งนี้ให้ครอบคลุมทุกแง่มุมอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เพื่อเตรียมวางแผนกลยุทธ์หรือกำหนดมาตรการรองรับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุต่าง ๆ ในอนาคต

๒.๓ พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริการสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ และระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสนับสนุนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

๒.๔ พัฒนานโยบายและมาตรการอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการกับพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อปัญหาความยากจน เช่น การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ

๒.๕ กำหนดมาตรการระยะสั้นและระยะยาวสำหรับป้องกันและรับมือกับผลกระทบดังกล่าวอย่างเหมาะสมและทันเวลา โดยปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและสำนักงานประกันสังคม ดังนี้

๑) การขอเปลี่ยนแปลงสถานพยาบาลของสำนักงานประกันสังคมให้สามารถทำได้ที่สถานบริการสาธารณสุขที่ผู้ทำงานไปขอใช้บริการ

๒) การขอขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพโดยให้ผู้ทำงานและใช้สิทธิประกันสังคมต่อจนครบแปดเดือนแล้วสามารถได้สิทธิหลักประกันสุขภาพทันที โดยอนุโลมให้ใช้หลักการเกี่ยวกับการใช้สิทธิครั้งแรก

๓) เร่งหารือให้มีข้อสรุปในการดำเนินการและแก้ไขระเบียบปฏิบัติร่วมกันโดยเร็วภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๒ โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

๔) ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะ สถานประกอบการ สถานบริการสาธารณสุข ตลอดจน call center ของทุกหน่วยงาน ให้ประชาชนเข้าใจวิธีการรับบริการในกรณีดังกล่าว

๕) กระทรวงสาธารณสุขโดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขร่วม กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคม และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกันสังเคราะห์องค์ความรู้และบทเรียนจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในรอบนี้

๓. ให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สนับสนุนจัดตั้ง “หน่วยเฝ้าระวังและติดตามผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจต่อสุขภาพคนไทย” ขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคม และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ให้มีหน้าที่ดังนี้

๑) ติดตามผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจต่อสุขภาพคนไทยในทุก ๆ ด้าน โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ หรือจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม

๒) รายงานผลการติดตามเฝ้าระวังดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ

๓.๒ ให้รายงานผลการดำเนินงานตามมตินี้ต่อที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติทราบในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๕๒